UTTALANDE

med anledning af kommitterades utlåtande och förslag angående omorganisation af Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet.

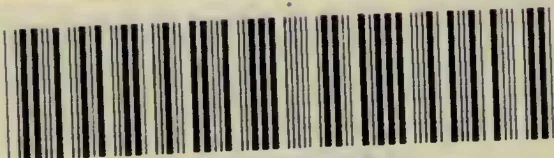

Af

J. OLDEVIG,
Geheimer Hofrat, Dresden.
Ordförande i Svenska Sjukgymnastiksällskapet Ling.

Nora, 1912 - Julius Kristianssons Boktryckeri.

Edgar Cyriat

UTTALANDE

med anledning af kommitterades utlåtande och förslag angående omorganisation af Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet.

Af

J. OLDEVIG,

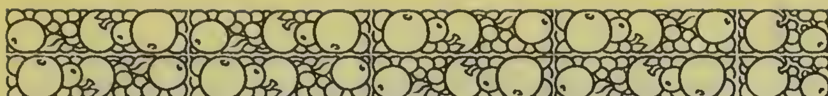
Geheimer Hofrat, Dresden.

Ordförande i Svenska Sjukgymnastiksällskapet Ling.

Nora, 1912 - Julius Kristianssons Boktryckeri.

Vårt folks fysiska uppfostran är säkerligen en af tidens viktigaste frågor! — Då densamma enligt mångens mening i väsentlig grad beror på bevarandet och den vidare utvecklingen af Lings gymnastik, torde mycket vara att öfverväga, innan man godkänner kommitterades förslag eller skrider till något beslut i frågan. Kommittén föreslår, som vi veta, för frisk- och sjukgymnaster olika skolor och kurser. Lings första uppfinning var friskgymnastiken, ur hvilken han så småningom utbildade sjukgymnastiken. — I den litteratur, som från den första tiden finnes öfver Lings gymnastik, skiljer mången icke på frisk- och sjukgymnastik. Lings gymnastik ansågs som *ett system* med ändamål att genom rörelser utbilda och stärka kroppen samt förebygga och hela sjukdomar. Ännu i dag gör man i utlandet ingen eller föga åtskillnad mellan Lings frisk- och sjukgymnastik, som man vanligen med ett gemensamt namn kallar svensk gymnastik. Utlänningen har svårt att förstå denna åtskillnad, om ock gymnastiska anstalter och institut å sina skyltar och prospekter ofta upptaga namnet sjukgymnastik.

Pehr Henrik Lings egen åsikt, hvarpå många yttranden af hans son Hjalmar Ling till mig personligen tyda, var att de gymnaster, hvilka hade fullständigt studerat hela hans system, d. v. s. både frisk- och sjukgymnastik, i regel blefvo de dugligaste såväl frisk- som sjukgymnaster. Min och mången annans erfarenhet bestyrker detta. — För friskgymnasten stod det fritt att taga examen en-

dast i friskgymnastik; dock ansågs det alltid fördelaktigare, om han äfven blef utbildad i sjukgymnastik. Däremot måste sjukgymnasten alltid taga sin lärareexamen i friskgymnastik. Om man tillägger, att sjukgymnasten behöfde något längre tid och större studier för att få tillträde till slutexamen, får man ju en föreställning om huru Ling själf tänkte sig att en för gymnastiklärare och sjukgymnaster god utbildning borde vara. Öfverensstämmer det med sanna förhållandet, att såväl gymnastiklärare som sjukgymnaster blifva dugligare, om de behärska hela ämnet, så bör man väl sträfva därefter, att alla som ägna sig åt gymnastens yrke erhålla denna fullständiga utbildning.

Lings afsikt var förvisso att vid sidan af och till stöd för den andliga och sedliga utvecklingen införa rationella kroppsöfningar, som skulle komma hela vårt folk till godo. För de mindre utvecklade, andligt eller kroppsligt svagare och sjuka, ville han genom mer individuellt afpassade rörelser verka icke blott förebyggande utan stärkande och helande. Lings frisk- och sjukgymnastik är ett sammanhängande helt, den ena är utgången ur den andra och begagnades de i början såsom än i dag tillsammans. De höra ihop, bero af hvarandra, och kunna vid undervisningen af gymnaster icke skiljas åt, utan att hela det Lingska verket tager en obotlig skada. — Därest man söker distinkt skilja emellan frisk- och sjukgymnastik, finner man huru dessa begrepp flyta in i hvarandra.

Delningen mellan frisk- och sjukgymnastik består således hufvudsakligen blott till namnet, därför hade det varit riktigare om man från början användt endast ett namn, nämligen *Lings gymnastik.*

För friskgymnasten, som har att kroppsligt och, om han rätt förstår sitt kall, äfven andligt utbilda

och uppfostra ett stort antal på en gång med olika anlag, begåfning, krafter och hälsa utrustade individer, är det af stor vikt att han behärskar hela det Lingsta systemet, äfven sjukgymnastiken; ty liksom sjukgymnasten dagligen använder rörelseformer ur den s. k. friskgymnastiken, så har friskgymnasten otaliga tillfällen att i sin dagöfning begagna och draga nytta af sjukgymnastiska rörelseformer. — För öfrigt, då fullkomlig hälsa icke finnes, måste friskgymnasten känna det som en stor brist i sin utbildning, att vid förekommande mindre eller större sjukdomstillfällen, lyten, deformiteter och skador icke kunna gifva sina lärjungar någon som helst hjälp. Detta kommer att för honom vara så mycket svårare, som han därigenom snart nog märker, att han blott delvis behärskar sitt ämne.

Likaså bör sjukgymnasten först och främst hafva noggranna kunskaper om den friska människokroppen och vara fullständigt utbildad i friskgymnastik. Utan detta kan man väl knappast tänka sig en framgångsrik undervisning i sjukgymnastik och om sättet att behandla sjuka medelst rörelse. Häraf torde följa, att utbildningen af frisk- och sjukgymnaster ej bör delas.

Så länge officerare ännu kommenderas till genomgående af Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet, skola alltid en del af dessa finnas, hvilka icke fullgöra examen i sjukgymnastik, utan inskränka sig till att förvärfva de kunskaper deras kommendering ålägger dem. Helt annat blir det, när, som antagligt är, de studerande uteslutande komma att bestå af civila personer. De allra flesta af dessa, hvilka frivilligt valt yrket, skola säkerligen önska fullständig utbildning i hela Lings system.

Hvarje frisk- och sjukgymnast bör hafva kännedom om huru den friska människokroppen under

dess olika åldrar bör vårdas och öfvas för att utvecklas till största möjliga kraft och likformighet, samt hvad som bör iakttagas, för att så länge som möjligt bibehålla det ernådda. — Att förstå huru samtliga organer skola funktionera hos den friska människan, samt hvilka rörelser och i hvilken grad och ordningsföljd dessa under olika åldrar och förhållanden äro mest gagnande för densamma, äro således de förutsättningar som både frisk- och sjukgymnasten bör äga. Af det sagda torde framgå att det, icke blott för sjukgymnasten utan äfven för friskgymnasten, är af stor betydelse att hafva fått kunskap om de sjukliga förändringar, som kunna förekomma hos människan, synnerligen om de sjukdomar som lämpa sig för gymnastisk behandling, samt huru en sådan behandling bör skötas. För att med framgång kunna bedrifva sitt kall och uthärda dess ansträngningar måste gymnasten, han må vara frisk- eller sjukgymnast, förstå att öfva sin egen kropp. — Härmed betygar han samtidigt sin kärlek till och sin tro på det medel han använder. — Hans egen goda kroppsutbildning utgör då ett ytterligare bevis för nödvändigheten af att gymnasten grundligt lär hela systemet. Lings system kan man godt kalla *rörelsehygien,* då det förvisso förebygger mången sjukdom och hindrar kroppens tidiga förfall. Redan benämningen *rörelsehygien,* hvars berättigande väl ingen kan bestrida, ger ett ytterligare bevis för nödvändigheten af att hvarje gymnast utbildas både i frisk- och sjukgymnastik. Likasom för läkare, lärare, gymnaster och hvarje uppfostrare god kunskap om hygienen i sin helhet är önskvärd, så är ju den delen däraf, som befattar sig med en riktig och väl afpassad rörelse, synnerligen nödvändig för hvarje gymnast.

I det föregående har jag velat visa huru frisk- och sjukgymnastiken äro *ett helt,* huru de bero af hvarandra, att man för att kunna med bästa framgång utöfva gymnastik (frisk- eller sjukgymnastik) måste hafva kunskap om hela Lings system, och att därföre en gemensam utbildning häri bör förordas. Sker detta och gymnastens ansträngande kall bedömes riktigt, d. v. s. hans sociala ställning ej obilligt nedsättes, utan han kan motse en god sådan och en rättvis ersättning för sitt arbete, så komma säkerligen betydligt flera än hittills att vända sig till detta yrke. Skulle nu däremot kommitterades förslag antagas, så beredes oss möjligen den öfverraskningen att ett ganska ringa antal vill ägna sig åt gymnastiklärarekallet, såsom det af kommitterade är föreslaget, nämligen i samband med adjunkts- eller lektorsundervisning i en del af skolans teoretiska ämnen. De utsikter förslaget ger ett ringa fåtal, att efter årslånga studier kunna blifva lektorer, äro icke stora. Efter hvad från flera vederhäftiga håll uttalats, torde de unga, som tänka på gymnastikyrket, icke finna förslaget lockande. Den ofvan antydda möjligheten, att ett ringare antal personer än behofvet för vårt folks kroppsliga utbildning kräfver, vilja på de villkor, som kommitterade föreslå, ägna sig åt ett förenadt gymnastik- och skollärarekall, är sannerligen ganska stor. Den, som väljer gymnastens lefnadsbana, har i sanning fullt nog, om han någorlunda tillfredsställande skall kunna behärska detta numera så omfattande ämne. Redan på grund af det ofvan anförda, vore en viss försiktighet af nöden, innan en så genomgripande, helt och hållet opröfvad förändring företages.

Redan för fyra år sedan har undertecknad uttalat det förslaget att Kungl. Gymnastiska Central-

institutet borde förvandlas till en högskola efter mönster af den tekniska högskolan. Läkare, officerare samt andra såväl manliga som kvinnliga personer, hvilka aflagt studentexamen, skulle utan särskild examen där kunna vinna inträde. Undervisningen skulle i hufvudsak ske efter samma grunder som hittills, dock skulle tiden för kurserna ökas för de manliga eleverna till fyra och för de kvinnliga till tre år. De manliga behöfva ett år längre emedan i deras undervisning en del ämnen ingå, som icke äro erforderliga för de kvinnliga eleverna, såsom militärgymnastik. Den förlängda undervisningen medgåfve en nödvändig tillökning af såväl de teoretiska som praktiska ämnena. Från flera håll har man mycket ofta hört klandras, såsom brist vid Centralinstitutet, att där icke meddelas en för den blifvande gymnasten i form och omfång rätt afpassad undervisning i biologi och pedagogik. Likaså har klagats öfver den, enligt mångas mening, alltför korta tid, som ägnas idrotten. Anmärkningar hafva äfven gjorts öfver den bristfälliga undervisningen i diagnostik. Hvad angår detta ämne, så kunde ju aldrig vara meningen, att i denna den allra svåraste konst, få en utbildning motsvarande läkarens. Detta vore för öfrigt omöjligt, då förkunskaperna hos gymnasten icke äro tillräckliga härför. Däremot, att kunna urskilja större förändringar hos organerna, blir för hvarje gymnast, frisk- eller sjukgymnast, högst viktigt. De missbruk, som däraf befaras, blifva säkert större, om fullkomlig okunnighet häri råder. Ju mer kunskap, desto fastare tro på vetandets betydelse, desto mer erkännande af och aktning för vetenskapen och dess utöfvare. Under de snart fyrtio år, jag haft eget institut, har jag haft tillfälle sammanträffa med en mängd gymnaster. Hos flertalet har jag fun-

nit stor respekt för kunskap, hvilket visat sig i en ifrig sträfvan att själfva tillägna sig mer sådan.

På en blifvande högskola måste den fordran ställas, att tillfälle där beredes den blifvande gymnasten att tillägna sig just de kunskaper, som göra honom bäst kvalificerad för sitt blifvande kall, att han hvarken påbördas studier, som icke, åtminstone i den utsträckning kommitterade föreslå, äro nödvändiga för detsamma, ej heller uteslutes från andra för detta viktigare kunskaper. Efter aflagd examen vid högskolan skall hvarje sjukgymnast, innan, på grund af erhållna godkända examensbetyg det lämnas honom tillstånd att enligt lagliga föreskrifter utöfva sitt yrke, vara pliktig att komplettera sina betyg med intyg på minst ett års tjänstgöring såsom sjukgymnast vid lasarett, sjukhus eller klinik. För fullständig utbildning till sjukgymnast erfordras således för manliga elever 5 år och för kvinnliga 4 år. Det kan väl ej vara riktigt att nu, då en omorganisation af Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet förberedes, icke samtidigt tillmötesgå den så ofta och allmänt uttalade önskan om en ökad och förbättrad utbildning äfven för sjukgymnasterna.

Skulle för den från högskolan utexaminerade sjukgymnasten tjänstgöring vid en poliklinik eller ett sjukhus följa, så vore det för att denna skall kunna vara till gagn nödvändigt att den ledande läkaren utom sina öfriga kunskaper hade fullständig utbildning i Lings hela gymnastik. Den riktning, som sedan länge öfverväger, nämligen det hufvudsakliga användandet af Lings passiva rörelser, d. v. s. den s. k. massagen, torde i annat fall helt och hållet taga öfverhand. Detta vore till stor skada för den del af Lings sjukgymnastik, som är fullt ut lika vetenskaplig, viktig och fruktbärande,

nämligen de aktiva och motståndsrörelserna, samt dessas rätta användande.

Kursernas förlängning och ämnenas ökade antal fordra större lärarekrafter. För att således tillgodose de ökade föreläsningarna och undervisningen i biologi och pedagogik, torde det vara nödvändigt men ock tillräckligt att anställa ytterligare en professor (öfverlärare) med underlärare. Undervisningen i diagnostik öfverlämnas som förut åt lärarne i sjukgymnastik och patalogi, samt idrotten åt lärarne i friskgymnastik och fäktning. — Genom hela kursens förlängning med ett år kunna föreläsningarna i de olika ämnena vinna i djup och omfång.

Omdanas Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet till en högskola med en läroplan efter ungefär samma grunder, som nu äro rådande, men med den förändringen att alla elever, såväl frisk- som sjukgymnaster, erhålla en och samma utbildning, d. v. s. lära sig behärska såväl frisk- som sjukgymnastiken, så behöfdes säkerligen icke så stora och kostbara förändringar vidtagas för att vinna det afsedda målet, nämligen en god och tillräckligt stor lärarepersonal för vårt folks fysiska uppfostran och det behöfliga antalet väl utbildade sjukgymnaster. Genom den tillänkta utvidgningen af centralinstitutets lokaler, och med den lilla tillökning i lärarekrafter, som ofvan föreslagits, skulle sannolikt ett mycket större antal elever kunna antagas.

Då Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet under det i många afseenden så svåra första århundradet af dess tillvaro så väl bestått profvet, har man rätt att förlita sig på grunden för dess organisation sådan den från början lades, samt bygga vidare på denna samma grund. Det torde ej heller behöfvas så genomgripande förändringar för att, vid ombild-

ningen af det gamla läroverket, gifva den nya högskolans lärarekrafter den väl självskrifna uppgiften att, genom fortsatta forskningar och undersökningar, söka vidare utveckla Lings geniala tankar. Vi alla, som känna till det ärliga och framgångsrika arbete, som direkt vid och indirekt genom detta läroverk utförts, kunna ingalunda förstå nödvändigheten af en större förändring.

Icke blott i skolan och hos den stora allmänheten här i Sverige hafva kroppsöfningar och kroppskultur genom Lings gymnastik fått en helt annan betydelse än förr, men äfven i främmande länder har hans gymnastik under en jämförelsevis kort tid gjort sig känd och högt värderad. — För att vår regering och riksdag skola få ett rätt begrepp om det anseende vår gymnastik åtnjuter öfverallt i utlandet, torde här om någonsin en förfrågan hos Sveriges samtliga sändebud i utlandet vara på sin plats. De icke få af dessa, jag haft tillfälle komma i beröring med, hade mycket god kännedom om vår gymnastiks ståndpunkt i de respektive länderna.

Det låter som en ironi att samtidigt med att kommitterade föreslå dessa förändringar af vårt gamla läroverk, grundas utomlands centralinstitut (London, Kiel, Dresden) efter mönster af detta samma läroverk, hvarvid särskildt betonas nödvändigheten af att undervisningen omfattar hela Lings system och blir densamma för alla, både frisk- och sjukgymnaster.

När vårt land varit nog lyckligt att frambringa en sådan man som *Pehr Henrik Ling,* äro vi ock pliktiga att med all kraft värna om hans stora verk och hindra detsammas sönderstyckande. — Konung *Carl XIV Johan* var den förste att inse den stora innebörden af Lings idéer och hvilken stor betydelse ett genomförande af dessa skulle hafva för

det svenska folket. Konung Carl Johan var ock den förste att hägna och främja den nya uppfinningen. Häri hafva samtliga konungar af huset Bernadotte följt sin höge stamfaders exempel. Alltid hade Lings verk och institution ett fast stöd från konung och regering. För detta kunna Lings efterföljare, hvilka väl äro de närmaste att vårda och försvara hans arf, icke vara nog tacksamma Konung, regering och riksdag skola säkerligen äfven nu noga öfverväga innan de medgifva en förändring enligt kommitterades förslag, och dessförinnan betänka hvilken snabb framgång, knappa hundra år, Lings gymnastik haft och huru den redan utbredts öfver hela den civiliserade världen. Det finnes väl knappast ett enda land, där den icke nästan dagligen diskuteras såsom ett af de allra bästa kroppsliga utbildnings-, uppfostrings- och läkemedel. — Detta allt tyder i sanning ej på nödvändigheten af en större förändring af de principer, efter hvilka Kungl. Gymnastiska Centralinstitutet hittills arbetat, ej heller på bristande lifaktighet inom detta institut eller hos de vid detsamma utbildade personer.

